

DAVANJE ZNAČENJA EKOLOŠKOJ DESTRUKCIJI: OD KLIMATSKIH PROMJENA DO KLIMATSKE KRIZE

Andreja Pavlović, mag. nov., doktorandica
Voditeljica Zavoda za zaštitu prirode i krajobraz
Oikon d.o.o. – Institut za primijenjenu ekologiju

***„Otpilili su grane na kojima su sjedili
Iznemogli od vike
kako se moglo piliti brže, i padali
s treskom u dubinu, a koji ih gledahu
tresli su glavama pileći i pilili dalje“.***

Bertolt Brech, Egzil III

POČETNE TEZE - PRIRODA KAO „ZNAKOVITOST FENOMENA SVIJETA“

THE
SPECTATOR

☰ / Coffee House / Politics / Economy / World / Culture / Life / Magazine / 🔍 / 👤

🏠 > Magazine > Issue: 28 March 2020 > More from Books

Caspar Henderson

Nature fights back with tooth and claw as we persist in destroying it

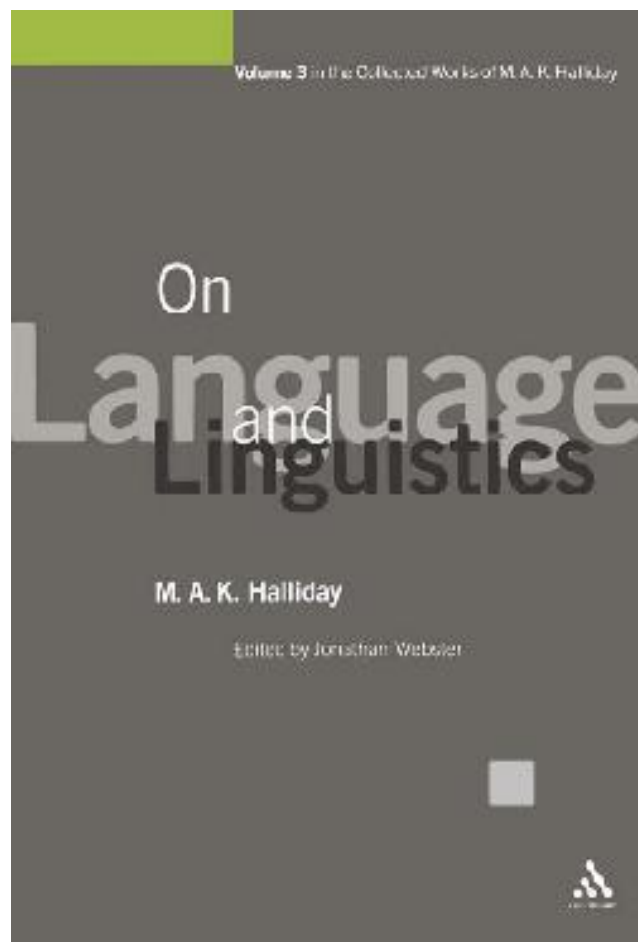
Its healing qualities are well-known, but when we despoil the natural world, it very evidently comes back to plague us

„nije moguće univerzalizirati zapadnjački način života, **a da Zemlja ekološki ne kolabira**. Da su svi stanovnici ovog svijeta rasipali toliko energije, stvarali toliko otpada, ispuštali toliko štetnih tvari u atmosferu kao stanovništvo Prvog svijeta, katastrofe koje naziremo odavno bi se već pojavile. Tko je čitao Granice rasta (...) taj mora doći do uvida da se **strpljenje Zemlje bliži kraju**“.

Vittorio Hösle, predavanja o filozofiji ekološke krize studentima u Moskvi, 1990.

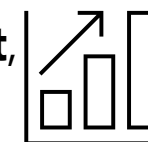
POČETNE TEZE – JEZIK U SLUŽBI IDEOLOGIZACIJE MOGUĆNOSTI „NIČIM OGRANIČENOG RASTA”

„Mnogi su bolji od malobrojnih, **više je bolje od manjeg**, veliko je bolje od malog, **rast je bolji od pada**, **bruto društveni proizvod mora rasti**, životni standard isto, a **produktivnost se povećavati.**”

Michael Halliday u svom izuzetno utjecajnom radu predstavljenom na Svjetskoj konferenciji o primijenjenoj lingvistici u Grčkoj, 1990.

Da bismo mogli promijeniti **način na koji sagledavamo svijet**, morat ćemo *dekonstruirati* **ideologiju neograničenog rasta.**”

EKOLINGVISTIKA

The International
Ecological Association

Istražuje ulogu jezika u interakcijama koje održavaju život ljudi, drugih vrsta i fizičkog okoliša. Njen prvi cilj je razvoj lingvističkih teorija u kojima **ljudi** nisu samo **dio** društva, već i **širih ekosustava** o kojima ovisi život. Drugi cilj je usmjeren na **davanje odgovora** na koje sve načine ekolingvistika može pomoći u **rješavanju ključnih ekoloških problema**, od klimatskih promjena i gubitka bioraznolikosti, do okolišne pravde.

priče-po- kojima- živimo

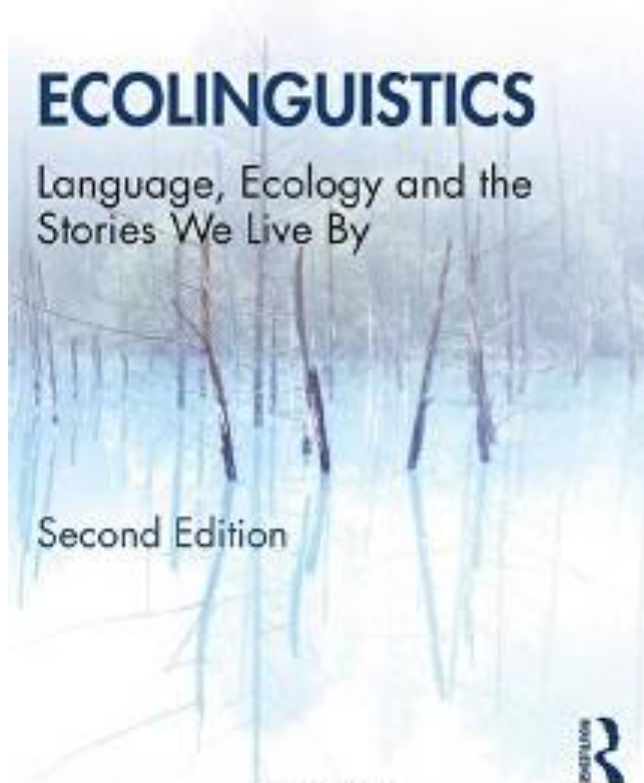
Priče u svijesti mnogobrojnih pojedinaca u nekoj kulturi.

Utječu na to kako razmišljamo, govorimo i djelujemo i predstavljaju svojevrsni *rezervoar vrijednosti*.

„Opasne“ jer smo im izloženi, a da toga nismo nužno svjesni ili ih svjesno biramo.

„PRIČE-PO-KOJIMA-ŽIVIMO“

ARRAN STIBBE

Oblik priče	Opis	Manifestacija u jeziku
Ideologija	Priča o tome kakav je svijet i kakav bi trebao biti koju dijele članovi grupe.	Diskursi, klasteri lingvističkih elemenata koje na karakterističan način koriste članovi grupe.
Uokvirivanje	Priča koji koristi okvir (paket znanja o nekom području života) za strukturiranje drugog područja života.	Riječi koje aktiviraju okvir u svijesti pojedinaca.
Metafora (oblik uokvirivanja)	Priča koja koristi okvir kako bi strukturirala izrazito različito područje života.	Aktivira riječi koje donose specifične i posebne okvire u um.
Evaluacija	Priča koliko je neko područje života dobro ili loše.	Obrasci procjene, tj. jezični obrasci koji na pozitivan ili negativan način predstavljaju neko područje života.
Identitet	Priča što znači biti određena vrsta osobe.	Jezične forme koje opisuju karakteristike određenih vrsta ljudi.
Uvjerjenje	Priča o tome je li neki specifičan opis svijeta istinit, nepouzdan ili pogrešan.	Činjeničnost, odnosno obrasci lingvističkih svojstava koji zapravo opisuju svijet kao istinit, nepouzdan ili pogrešan.
Brisanje	Priča o tome da je neko područje života beznačajno i bezvrijedno.	Jezični obrasci koji u cijelosti propuštaju predstaviti određeno područje život ili njegovo porijeklo, ili ga iskrivljuju.
Istaknutost	Priča da je neko područje života značajno i vrijedno razmatranja.	Jezični obrasci koji pridaju značenje nekom području života.

PRIČA-PO-KOJOJ-ŽIVIMO I KAKO?

KLIMATSKE PROMJENE vs. GLOBALNO ZAGRIJAVANJE

Većina znanstvenika na terenu:

a) postoji prirodni **efekt staklenika** zbog kojeg je **Zemlja toplija** nego što bi inače bila i b) emisije nastale ljudskim djelatnostima **znatno povećavaju koncentracije stakleničkih plinova** ugljikovog dioksida, metana, klorofluorugljika i dušikovog oksida u atmosferi

Mohamed al-Saban, vođa saudijske delegacije u dovršavanju izvještaja **traži „dokaze o čovjekovoj umiješanosti u klimatske promjene“** s opravdanjem da **prihodi od nafte čine 96% u ukupnom izvozu**

Utjecaj čovjeka, izračun CO₂, WMO i UNEP *

Važnost zaustavljanja rasta globalne temperature ispod 2 °C

Važnost ograničenja ispod 1.5 °C

IPCC (International Panel on Climate Change) Međunarodni panel o klimatskim promjenama; UNFCCC (UN Framework Convention on Climate Change) Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime; WMO (World Meteorological Organization) Svjetska meteorološka organizacija; UNEP (United Nations Environment Programme) Program Ujedinjenih naroda za okoliš

ZNATE LI TKO JE FRANK LUNTZ?

„Vrijeme je da počnemo govoriti o 'klimatskim promjenama' umjesto o 'globalnom zagrijavanju'.“

Jer, 'klimatske promjene' su **manje zastrašujuće** od 'globalnog zagrijavanja'...rezultat fokus grupa koje su sugerirale da su 'klimatske promjene' manje emocionalno obojene, za razliku od 'globalnog zagrijavanja' koje imaju katastrofične konotacije.

Uvjeren da su građani uvjereni da nema znanstvenog konsenzusa o globalnom zagrijavanju, daje preporuke za djelovanje tek kad se bude imalo **sve činjenice u rukama**“ i „donošenje **ispravnih**, ne i **brzih** odluka“.

Savjetodavni memorandum Bijeloj kući, 2002.

Frank Luntz: the man who came up with 'climate change' — and regrets it

For three decades he made conservative ideas popular. He got a lot wrong, he tells Jane Mul Kerrins

JEDNA DJEVOJČICA

**OLSTREJK
FÖR
LIMATET**

DOVOĐENJE U „KRIZNO STANJE UMA”...

Korištenje #ClimateEmergency ljude dovodi u **krizno stanje uma** u kojem povremene akcije i mali koraci neće funkcionirati, želimo li zaštititi naše zajednice i planet. Moramo se mobilizirati brzo i užurbano i to na način nezabilježen od 2. svjetskog rata. Dobili smo otprilike desetljeće da krenemo svim mogućim brzinama kako bi suzbili globalno zagrijavanje i klimatsku krizu ili ćemo se suočiti s mogućom klimatskom katastrofom na razini izumiranja”.

Climate Mobilization

...REDEFIRANJE OKVIRA ZA PROMIŠLJANJE I DJELOVANJE

**ZNANSTVENICI
ZA KLIMU
- HRVATSKA**

Jasno je da „klimatska kriza“ ili „izvanredno stanje“ nisu tehnički termini, kakvima bismo se koristili u znanstvenoj komunikaciji. Ipak, **danas više nemamo na temelju čega ublažavati taj neugodni, ali jasan i svima razumljiv termin.** Iz istog razloga, **treba prekinuti štetnu praksu upotrebe terminologije, koja se odnosi na klimatsku krizu i njezino ublažavanje,** u svojstvu **kozmetičkog dodatka** proizvodima, projektima, politikama, strategijama, proglasima i drugim političkim stajalištima. Ta terminologija ima svoj **jasan i nedvosmislen sadržaj**, ukorijenjen u znanstvenim činjenicama, pa se i mora koristiti u skladu s time.

„CLIMATE CRISIS“

Okolo **85.600.000** rezultata

„CLIMATE EMERGENCY“

Okolo **22.800.000** rezultata

„CLIMATE CHANGE“

Okolo **6.510.000.000** rezultata

„GLOBAL WARMING“

Okolo **238.000.000** rezultata